

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 200/2012-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosť S., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. J. D., DrSc., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 226/2011, postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoE 15/2011 a jeho uznesením z 13. apríla 2011 a postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er 1040/2010 a jeho uznesením z 8. decembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S., a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. apríla 2012 doručená sťažnosť S., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa

čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 226/2011, postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoE 15/2011 a jeho uznesením z 13. apríla 2011 a postupom Okresného súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er 1040/2010 a jeho uznesením z 8. decembra 2010.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je právnickou osobou zriadenou z dôvodu vymáhania pohľadávok štátu. Zo sťažnosti a z pripojenej dokumentácie ďalej vyplýva, že sťažovateľka podala návrh na vykonanie exekúcie, a to na základe právoplatného a vykonateľného exekučného titulu, ktorým je zmenkový platobný rozkaz č. k. 16 Zm 102/98-24 vydaný krajským súdom 10. novembra 1998 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 16 Cb 1154/1998-87 zo 7. mája 2004, „*ktorým bola spoločnosti P. s. r. o. a A. s. r. o. uložená povinnosť zaplatiť S., a. s., sumu 49.790,88 euro od 7. 8. 1998 do zaplatenia, trovy konania vo výške 2.170,88 euro a trovy námietkového konania vo výške 112,10 euro. Zmenkový platobný rozkaz a rozsudok Krajského súdu Košice nadobudol právoplatnosť pre spoločnosť P., s. r. o. dňa 1. 7. 2004 a vykonateľnosť dňa 5. 7. 2004. Pre spoločnosť A., s. r. o. nadobudol právoplatnosť dňa 8. 7. 2005 a vykonateľnosť 12. 7. 2005.*“. Okresný súd vydal 27. októbra 2010 poverenie pre exekútorku, ktorá následne doručila oprávnenej (t. j. sťažovateľke) aj povinným upovedomenie o začatí exekúcie. Nadväzne na to vzniesli povinní u exekútorky námietky proti exekúcii, po preskúmaní ktorých okresný súd dospel k záveru, že je potrebné exekúciu vyhlásiť za neprípustnú a zastaviť ju s poukazom na § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať. Následne okresný súd vydal 8. decembra 2010 uznesenie č. k. 6 Er 1040/2010-75, ktorým rozhodol o tom, že vyhlasuje exekúciu za neprípustnú a zastavuje ju. Proti označenému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, na základe ktorého krajský súd uznesením sp. zn. 3 CoE 15/2011 z 13. apríla 2011 napadnuté prvostupňové uznesenie potvrdil. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 226/2011 z 19. januára 2012 odmietol.

3. Podľa názoru sťažovateľky «Prvostupňový a odvolací súd si v tomto exekučnom konaní vytvorili vlastný právny názor, ktorý nemá oporu v platných a účinných ustanoveniach zákona a je „šikanovaním“ účastníka konania nad rámec zákona, pričom takýmto postupom súdov sťažovateľ stratil možnosť vymáhať svoju pohľadávku cestou exekučného konania, napriek skutočnosti, že boli splnené všetky zákonné predpoklady na jej vymáhanie touto cestou.

V okolnostiach prípadu súd prvého stupňa zastavením exekúcie odoprel sťažovateľovi právo na súdnu ochranu jeho už priznaného práva vo fáze exekúcie. „Právny názor“ prvostupňového i odvolacieho súdu je chybný a jeho dôsledkom je odňatie práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Sťažovateľ sa dovoľáva ochrany základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy na základe exekučného titulu, ktorým je zmenkový platobný rozkaz v spojení s rozsudkom Krajského súdu Košice, v zmysle ustanovenia § 41 ods. 1 exekučného poriadku, podľa ktorého exekučným titulom je vykonateľné rozhodnutie súdu, ak priznáva právo, zaväzuje k povinnosti alebo postihuje majetok. Predmetom namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v predmetnej veci je nemožnosť oprávneného dosiahnuť vykonanie už existujúceho konkrétneho exekučného titulu. Za porušenie tohto práva treba považovať aj rozhodnutie exekučného súdu o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a jej zastavenie, ak pre takéto rozhodnutie neboli splnené zákonom ustanovené podmienky...

Najvyšší súd SR porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s ľudským právom na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách tak, že námietkou o nesúlade odôvodnenia Krajského súdu Košice s Ústavou SR a Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a slobôd sa zaoberal iba vo všeobecnej rovine, bez toho aby preskúmal konkrétne okolnosti a právne argumenty k nim. Tým Najvyšší súd SR poskytol sťažovateľovi zdanlivú, v lepšom prípade formálnu, ochranu jeho práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru, hoci jeho povinnosťou bolo konať tak, aby sťažovateľovi zabezpečil reálnu a účinnú ochranu jeho práv...

Najvyšší súd SR v dovolacom konaní nesplnil ani zákonom ustanovenú povinnosť preskúmať, či nad rámec dovolania predloženého účastníkom konania nedošlo v odvolacom konaní k vade konania podľa druhej vety § 242 ods. 1 OSP. Táto nedbanlivosť mala

za následok, že hoci v konaní pred súdom druhého stupňa k takej vade konania došlo, dovolací súd jej nepriznal právny účinok. Tým Najvyšší súd SR znovu porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu, ako aj jeho ľudské právo na spravodlivý proces...».

4. Sťažovateľka svoje tvrdenia podporila podrobnou argumentáciou, ktorú však pre jej zásadnú zhodnosť s argumentáciou uplatnenou (produkovanou) v rámci odvolacieho a aj dovolacieho konania nebude ústavný súd na tomto mieste uvádzať, lebo táto je súčasťou obsahu odôvodnení rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu, ktoré podrobil ústavný súd ústavnoprávnemu prieskumu (pozri body 19 až 31).

5. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu priznané čl. 46 ods. 1 Ústavy... a ľudské právo na spravodlivý proces priznané čl. 6 ods. 1 dohovoru... uznesením Najvyššieho súdu... 5 Cdo 226/2011 zo dňa 19. januára 2012 v spojení s uznesením Krajského súdu... vo veci 3 CoE 15/2011-115 zo dna 13. apríla 2011 a tiež v spojení s uznesením Okresného súdu... sp. zn. 6 Er 1040/2010-75 z 8. decembra 2010 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu... sp. zn. 5 Cdo 226/2011 zo dňa 19. januára 2012, uznesenie Krajského súdu... sp. zn. 3 CoE 15/2011-115 zo dňa 13. apríla 2011 a uznesenie Okresného súdu... sp. zn. 6 Er 1040/2010-75 z 8. decembra 2010 sa zrušujú. Vec sa vracia Najvyššiemu súdu... na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 1.200 euro...

4. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 323 euro a 50 centov...“

6. Ústavný súd poznamenáva, že podobnú sťažnosť sťažovateľky z 19. júla 2011 odmietol uznesením č. k. IV. ÚS 343/2011-15 z 24. augusta 2011 ako neprípustnú [§ 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], lebo sťažovateľka proti rozhodnutiu krajského súdu z 13. apríla 2011 podala súbežne dovolanie na najvyššom súde.

II.

7. Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa čl. 127 ústavy je systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z toho vyplýva, že ústavný súd zásadne nemá právomoc rozhodovať o takých sťažnostiach, o ktorých je oprávnený podľa platných právnych predpisov rozhodovať iný (všeobecný) súd.

11. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu

a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011).

12. Sťažovateľka v sťažnosti namietala porušenie práv (pozri body 1 a 5) uznesením okresného súdu č. k. 6 Er 1040/2010-75 z 8. decembra 2010 a konaním mu predchádzajúcim.

13. Z obsahu sťažnosti (a k nej pripojených písomností) vyplýva, že sťažovateľka proti predmetnému uzneseniu okresného súdu podala riadny opravný prostriedok – odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 3 CoE 15/2011 z 13. apríla 2011. Ústavný súd preto nemá právomoc na konanie o tej časti sťažnosti, v ktorej sa namieta porušenie práv sťažovateľky predmetným rozhodnutím okresného súdu.

14. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu, pretože na základe podaného odvolania patrilo do právomoci krajského súdu. Z uvedeného dôvodu sťažnosť v tejto jej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

15. Proti uzneseniu krajského súdu z 13. apríla 2011 podala sťažovateľka dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 226/2011 z 19. januára 2012 odmietol.

16. Sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 19. januára 2012. Pokiaľ sťažovateľka namietala porušenie označených práv predmetným uznesením najvyššieho (dovolacieho) súdu, v sťažnosti vychádzala viacmenej z dôvodov, ktoré uviedla aj v podanom dovolaní.

17. V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

18. Právo na súdnu ochranu (ako aj právo na spravodlivé súdne konanie) sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky vo všeobecnosti upravujú ustanovenia § 236 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 239 OSP. V posudzovanom prípade najvyšší súd dovolanie sťažovateľky *„ako neprípustné podľa § 218 ods. 1 písm. c) v spojení s § 243 ods. 5 O. s. p. odmietol... Keďže v danom prípade dovolanie... nie je podľa § 239 O. s. p. prípustné a vady uvedené v § 237 O. s. p. neboli zistené...“*.

19. Ústavný súd z tohto hľadiska (body 17 a 18) preskúmal predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 226/2011 z 19. januára 2012, ktorým tento súd dovolanie odmietol. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd po uvedení priebehu a výsledku konania na okresnom súde a krajskom súde v podstatnom oboznámil dovoláciu argumentáciu sťažovateľky: „Proti... rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie oprávnený (t. j. sťažovateľka, pozn.), ktorý navrhol napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. f/ O. s. p. tvrdiac, že nesprávnym právnym názorom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a bolo porušené jeho právo na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Mal za to, že exekučný súd prekročil svoje právomoci v rámci exekučného konania, keď v rozpore so zákonom preskúmaval vecnú správnosť exekučného titulu. Nesúhlasil s argumentáciou exekučného súdu, že skutočnosti uvádzané povinnými 1/, 2/ nemohli uplatniť v zmenkovom konaní, resp. neboli v tomto konaní preskúmané. Mal za to, že skutočnosť, že povinní 1/, 2/ v zmenkovom konaní nepodali námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu v zákonom stanovenej lehote a súd z tohto dôvodu na ne neprihliadal, je v súlade s platnými právnymi predpismi a exekučný súd nemôže suplovať činnosť súdu v občianskom súdnom konaní, v ktorom bol vydaný exekučný titul, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť. Napadnuté uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie prvostupňového súdu o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a jej následné zastavenie, nemá podľa názoru oprávneného zákonný podklad a odopiera oprávnenému ako účastníkovi konania právo na výkon vykonateľného rozhodnutia, ktoré je v zmysle ustanovenia § 41 ods. 1 Exekučného poriadku exekučným titulom, na podklade ktorého je exekučný súd povinný vykonať exekúciu voči subjektom zaviazaným v exekučnom titule na povinnosť zaplatiť pohľadávku oprávneného. Mal za to, že prvostupňový, ako aj odvolací súd, nezaložili svoje rozhodnutie na správnom právnom základe, keď nebrali do úvahy zákonné ustanovenia uvádzané oprávneným a obsiahnuté v zmenkovom a šekovom zákone, a keď namiesto zákona zmenkového a šekového založili svoje rozhodnutie na ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré na tento právny vzťah nie je možné aplikovať. Taktiež namietal, že odôvodnenie

uznesenia odvolacieho súdu je nedostatočné, právne nepodložené a riadne nezdôvodnené. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberal skutkový a právny stav veci.“

Svoje rozhodnutie odôvodnil najvyšší súd takto: „Najvyšší súd... ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O. s. p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O. s. p.). Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa a vo svojom uznesení nevyslovil, že je proti nemu dovolanie prípustné. V danej veci nejde ani o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia a ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1. veta druhá O. s. p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej

republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existencia niektorej z vyššie uvedených väd však dovolacím súdom nebola v konaní zistená.

So zreteľom na oprávneným tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd... osobitne zamerá na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupovali v súlade s právnymi predpismi

a oprávnenému neznemožnili uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Dovolateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. namieta porušenie jeho práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru...

Podľa judikatúry Ústavného súdu..., ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94)...“

Následne najvyšší súd citoval právne závery (judikatúru) ústavného súdu (z rozhodnutí vo veciach sp. zn. I. ÚS 22/03, I. ÚS 26/94, III. ÚS 7/08) k čl. 46 ods. 1 ústavy aj čl. 6 ods. 1 dohovoru a v ďalšom uviedol: *„Z obsahu dovolania oprávneného je zrejmé, že k odňatiu možnosti konať pred súdom a k porušeniu práva na súdnu ochranu malo podľa jeho názoru dôjsť v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Dovolací súd preto považuje za potrebné uviesť, že ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p., pretože právnym posudzovaním veci súd neporušuje žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, ani procesné práva účastníka. Či už teda odvolací súd napadnuté rozhodnutie založil na správnej alebo nesprávnej aplikácii a interpretácii ustanovení Exekučného poriadku, neodňal tým oprávnenému možnosť pre súdom konať.*

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že nie je dôvodná ani námietka dovolateľa týkajúca sa nedostatočnej odôvodnenosti písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení

dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 167 ods. 2 O. s. p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd... vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie... (tu najvyšší súd citoval z rozhodnutí ústavného súdu vo veciach sp. zn. III. ÚS 119/03 a sp. zn. IV. ÚS 115/03, pozn.).

Najvyšší súd... po preskúmaní veci dospel k záveru, že v odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam... (napr. I. ÚS 188/06).

K námietke oprávneného, že exekučný súd prekročil svoje právomoci v rámci exekučného konania, keď v rozpore so zákonom preskúmaval vecnú správnosť exekučného titulu, dovolací súd uvádza, že táto námietka nie je dôvodná, nakoľko exekučný súd v predmetnom konaní materiálnu a formálnu stránku exekučného titulu – zmenkového platobného rozkazu neskúmal, posudzoval iba namietané okolnosti, ktoré nastali po podaní námietok proti zmenkovému platobnému rozkazu.

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O. s. p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci (omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav) je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia oprávneného boli opodstatnené, ním uvádzané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladali by ale prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd použil na zistený skutkový stav správny právny predpis a či ho aj správne aplikoval, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesné prípustné. O taký prípad ale v danej veci nejde.

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania oprávneného nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O. s. p., ani z ustanovenia § 237 O. s. p.

Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 239 O. s. p. prípustné a vady uvedené v § 237 O. s. p. neboli zistené, Najvyšší súd... dovolanie oprávneného ako neprípustné podľa § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti...“

20. Podľa názoru ústavného súdu takto koncipované uznesenie najvyššieho súdu je určité a zrozumiteľné, bez vnútorných rozporov a zaujíma stanovisko k podstate dôvodov uvedených v dovolaní. Podľa názoru ústavného súdu takého rozhodnutie nie je neodôvodnené alebo arbitrárne, a preto nie je z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, čo by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj IV. ÚS 43/04) sťažovateľa. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci

samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

21. Ústavný súd pri preskúmaní rozsudku najvyššieho súdu dospel k záveru, že najvyšší súd sa primerane vysporiadal s argumentáciou sťažovateľky, správne ustálil skutkový stav veci a relevantné zákonné ustanovenia aplikoval spôsobom, ktorý neodporuje ich zneniu, účelu ani označeným článkom ústavy. Nezistil žiadne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné toto rozhodnutie označiť za nezlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou ustanovenými princípmi súdneho rozhodovania (čl. 144 ods. 1 ústavy).

22. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel alebo význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03), pričom v konkrétnych okolnostiach danej veci sa tak podľa názoru ústavného súdu nestalo.

23. Z uvedeného dôvodu podľa názoru ústavného súdu nejestvuje ani príčinná súvislosť medzi označenými právami sťažovateľky a postupom najvyššieho súdu pri rozhodovaní v danej veci, ktorá by umožňovala vysloviť záver o porušení sťažovateľkou označených práv. Skutočnosť, že sa sťažovateľka nestotožňuje s právnym názorom najvyššieho súdu, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti uvedeného rozhodnutia.

24. Vzhľadom na už uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto jej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Ústavný súd sa v rámci predbežného prerokovania sťažnosti zaoberal aj tvrdením sťažovateľky o porušení označených rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 3 CoE 15/2011 z 13. apríla 2011.

26. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách.

27. Predmetné rozhodnutie krajského súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 232/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na spravodlivé súdne konanie stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

28. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

29. Pretože namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať

(podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

30. Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

31. Vzhľadom na už uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľky v tejto jej časti ako zjavne neopodstatnenú.

32. Po odmietnutí sťažnosti sťažovateľky ako celku nebol už právny dôvod zaoberať sa jej ostatnými návrhmi, t. j. návrhom na zrušenie označených rozhodnutí menovaných všeobecných súdov a priznaním jej primeraného finančného zadost'učinenia a náhrady trov konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. mája 2012